

ke skutečnosti, že v knize přes všechny editační práce zůstaly neopraveny některé chyby, zvláště v tabulkách a popisech grafů. To je jistě také proto, že i pro samotné autory bylo čtení finálních verzí textu a závěrečné korektury prací s náročným textem, u které se možnost přehlédnout některé ještě neopravené chyby zvětšuje. Přes zmíněné výtky bych knihu čtenářům vřele doporučoval. Je to typ knihy, ke kterému se bude čtenář i po přečtení vracet coby k „referenční příručce“, která obsahuje velkou spoustu užitečných faktografických informací. Za nejceněnější na knize však považuji její celkovou koncepci, která pro mě představuje velmi zdařilý způsob, jak propojit akademicky orientovaný a aplikovaný výzkum.

Tomáš Kostecký

Ivan Bičík a kol.: Druhé bydlení v Česku
Praha, Přírodovědecká fakulta UK 2001,
167 s.

V polovině osmdesátých let byla uzavřena dohoda o spolupráci mezi tehdejšími geografiky a regionálně zaměřenými katedrami Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Ústavu hospodářské geografie Varšavské univerzity. V centru výzkumného zájmu obou pracovišť bylo studium rekreačních procesů v zázemí Prahy a Varšavy. Tato spolupráce měla oboustranně významný přínos a na české straně podnítila zájem o problematiku cestovního ruchu a rekreace jak mezi diplomanty, tak i o systematictější výzkum v doktorském studiu. Počátkem devadesátých let byl na Katedře sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK zahájen cílený výzkum druhého bydlení, podpořený několika granty. Nejen mimořádně významné rozšíření druhého bydlení v Česku, ale i jeho specifika z hlediska lokálního a regionálního rozvoje a jeho pozice v hodnotovém žebříčku obyvatelstva, jsou hlavními důvody zájmu pracoviště o tuto problematiku. Výzkumné aktivity pracoviště se zaměřují především na okolí Prahy, a to jak z důvodu mimořádně význam-

ného rozšíření druhého bydlení v zázemí metropole, tak i snadné dostupnosti a úspore finančních prostředků.

Knihou soustředí dosavadní dílčí publikační aktivity pracoviště věnované druhému bydlení do jedné monografie, prezentující tuto problematiku z různých aspektů a v různých regionech. Publikace je rozdělena do jedenácti autorských kapitol. První z nich – *Soupis objektů individuální rekreace při Sčítání lidu, domů a bytů 1991 (geneze, průběh, výsledky)* – napsal Milan Kučera. Autor líčí pozadí organizace a metodickou přípravu sčítání lidu a domů, které v roce 1991 poprvé umožnilo získat údaje o chalupách, chatách a bytech využívaných pro individuální rekreaci, čímž následně ovlivnilo odborný zájem o problematiku druhého bydlení a její regionální specifika.

Ve druhém příspěvku (*Informační základna o územním rozložení objektů individuální rekreace v Česku*) se Dana Fialová věnuje vymezení pojmu rekreační objekt v domácí i zahraniční literatuře. Dozvíme se, že základní pojem, s nímž se při hodnocení druhého bydlení v rámci České republiky pracuje, představuje počet rekreačních objektů (RO). Zdroji pro tato data jsou jednak data Českého statistického úřadu, nejprístupnější v tištěné formě ve Statistickém lexikonu obcí ČR, a jednak Katastr nemovitostí, spadající pod Český úřad zeměměřičský a katastrální. Rovněž se zabývá problematikou kombinace dat z obou zdrojů.

V následující kapitole *Postavení, změny a perspektivy druhého bydlení v Česku* se Ivan Bičík zabývá postavením druhého bydlení v systému cestovního ruchu a srovnává podmínky a rozvoj druhého bydlení ve vybraných zemích (Japonsko, Singapur, USA, Rakousko, Francie, Skandinávie). Zaměřuje se na tento jev jako na součást životního stylu v Česku. Pokouší se analyzovat hlavní obecné změny po roce 1990, jejich souvislosti s druhým bydlením a vliv druhého bydlení na růst vybavenosti rekreačních lokalit.

Jiří Vágner ve svém příspěvku (*Vývoj druhého bydlení v Česku*) popisuje vývoj dru-

hého bydlení na území Česka od středověku, snaží se postihnout zvláštnosti jeho rozvoje od počátku 20. století až po současnost a naznačuje hlavní možné trendy budoucího vývoje druhého bydlení u nás (stírání rozdílů mezi vnímáním prvního a druhého bydlení, změna využívání objektů směrem k trvalému bydlení atd.).

K nárůstu zájmu o rekreační bydlení ve 20. století vedle dalších faktorů přispěl i rozvoj hromadné dopravy a následně automobilismu. Dojíždka do objektů individuální rekreace v rámci České republiky je tématem další kapitoly (*Pohyb za rekreací v Česku*, Petr Procházka).

Okolí Prahy představuje území s největším výskytem rekreačních objektů určených pro individuální rekreaci v Česku. V kapitole *Šetření rekreačních objektů v zázemí Prahy v letech 1991–1997* autoři (Ivan Bičík, Dana Fialová) přibližují metodiku a základní výsledky dotazníkového šetření realizovaného v průběhu devadesátých let 20. století, jehož cílem bylo získání informací o současném stavu objektů individuální rekreace (OIR) v okolí Prahy, jejich způsobu využívání i z hlediska trávení volného času a možných změnách v blízké budoucnosti, dále údajů o věkové struktuře majitelů, jejich bytových podmínkách apod. Stejným cílem šetření bylo ověřit hypotézy o možnosti změny funkce OIR z rekreačního objektu na objekt trvalého, „prvního“ bydlení.

V další kapitole (*Typologie rekreačních lokalit*) Dana Fialová podle vnějších projevů, které lze zjišťovat z mapových podkladů a terénního průzkumu, vymezuje čtyři typy rekreačních lokalit, jež se v různých modifikacích vyskytují v zázemí Prahy. Cílem provedené typologie bylo popsat hlavní rysy vystihující stav rekreačního osídlení, zjistit odlišnosti rekreačních sídel od sídel s funkcí trvalého bydlení (resp. smíšených z hlediska lokalizace v území), verifikovat období vzniku rekreačních lokalit, zjistit možnosti rozvoje rekreačních lokalit s ohledem na možnost změny jejich funkce (např. trvalé bydlení) atd. Přičemž provedením typologizace jedno-

tlivých rekreačních lokalit, jak autorka upozorňuje v závěru příspěvku, je možné přispět k nastínění možných variant strategického rozvoje území.

V článku *Rekreační využití okresu Kutná Hora* Petr Procházka předkládá analýzu prostorové organizace rekreačních objektů v okrese Kutná Hora a rozbor dojíždky do objektů individuální rekreace (chalup vyčleněných z bytového fondu a chat) na Kutnohorsku a dále pak dojíždky obyvatel Kutnohorska do OIR v rámci vlastního a ostatních okresů.

Autoři následující statě *Druhé bydlení v těsném zázemí Prahy (modelové území Jíloviště, Klíneč, Trnová)*, Ivan Bičík a Hana Simoníková, se ve své práci zaměřili na lokality v těsném zázemí Prahy ve výhodném dopravním napojení na hlavní město, které ve druhé polovině devadesátých let prodělávaly proces funkční přeměny (přeměna rekreačního bydlení na trvalé, spojené s dojíždkou za prací do Prahy; náhrada zemědělské produkční funkce venkovských lokalit). Ve svém příspěvku přibližují výsledky dotazníkového šetření realizovaného ve vybraném modelovém území v roce 1997.

Dana Fialová a Jiří Vágner v kapitole *Druhé bydlení v regionu Dolní Kocába* hodnotí současný stav a perspektivy využívání rekreačních objektů ve vybraném regionu, který díky své tradici a přírodnímu bohatství patří k nejcennějším rekreačním prostorům v zázemí Prahy. Srovnávají druhé bydlení v lokalitách pracovně nazvaných „Údolí“ a „Nad Údolím“, z nichž první zahrnuje samotné údolí říčky Kocáby s přilehlými stráněmi a druhé označuje ostatní území, které do sledovaného regionu patří. Některé závěry, které vyplynuly z výsledků dotazníkového šetření a terénních průzkumů, shrnují v závěru kapitoly pomocí volné aplikace tzv. SWOT analýzy.

Knihu uzavírá příspěvek Jiřího Vágnera *Druhé bydlení v regionu Hostomicko*, který hodnotí současný stav a perspektivy využívání rekreačních objektů v regionu, jenž je součástí tradičně vymezeného prostoru nazývaného Podbrdsko.